

**Nasjonalparkstyret
for Reinheimen**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Norsk Fjellsenter,
Brubakken 2, 2686 Lom
Norsk Tindesenter
Havnegata 2, 6300 Åndalsnes

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 61 26 62 05
fminpost@fylkesmannen.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/reinheimen>

Skjåk Almenning

2690 SKJÅK

Saksbehandler Mari Melbø Rødstøl

Vår ref. 2020/11626-2 432.3

Dykkar ref.

Dato 13.01.2021

Reinheimen NP - Ottadalen LVO - Dispensasjon - motorferdsel - snødekt mark - 2021 - 2025 - transport og tilsyn med almenningshyttene - utsetting av settefisk - Skjåk Almenning

Med heimel i verneforskrifter for Reinheimen nasjonalpark § 3, pkt 6.3, b), Ottadalen landskapsvernområde § 3, pkt. 5.3, b), og naturmangfaldlova § 48, får Skjåk Almenning dispensasjon til bruk av snøskuter for nødvendig varetransport og tilsyn med 5 allmenningshytter og utkøyring av settefisk, som det er søkt om.

Dispensasjon er gjeve med følgjande vilkår:

- Dispensasjon gjeld for inntil 12 turar årleg i vintersesongen 2020/2021 – 2024/2025. (2 turar til kvar av dei 5 hyttene og 2 turar for utsetting av settefisk årleg).
- Transporten skal skje før 20. april evt. 3. påskedag om den er seinare.
- Snøskutertransporten kan gjennomførast av eigne tilsette i Skjåk Allmenning eller av godkjent leigekøyrar i Skjåk kommune. Av omsyn til HMS kan søkjar nytte to snøskuterar i fylgje.
- Løyvet gjeld for køyreruter, jf. søknaden og kartskisse i saksutgreiinga.
- Snøskuterane skal nytte same køyrespor og fylgje same trase på opptur og nedtur.
- Transporten til hytter og fiskevatn skal så langt det er mogeleg samordnast for å minimere den motoriserte snøskutertrafikken i verneområdet.
- I forkant av transporten skal SNO v/Per Olav Haugen (mob 970 57 213), varslast, for å orientere om køyretrase og skaffe informasjon om villrein.
- Utfylt køyrebok og dispensasjon skal vera med på turen (jf. motorferdselforskriften § 7).
- Søkjar skal sende inn køyrerapport til nasjonalparkforvaltninga innan 05.06 kvart år på følgjande elektroniske skjema:
http://www.nasjonalparkstyre.no/Documents/Reinheimen_dok/Rapportskjema_motorferdsel_Reinheimen.pdf

Køyringa skal skje skånsamt og haldast på eit minimum av omsyn til dyreliv, naturmiljø og friluftsliv. Ta spesielt omsyn til villrein og rovfugl.

Det vert gjort merksam på at nødvendige løyve til motorferdsel og må avklarast med Skjåk kommune.

Klage

Vedtaket kan klagast inn for Miljødirektoratet av partar i saka eller andre som har rettsleg klageinteresse med ein frist på 3 veker jf. forvaltningslova § 28. Ei eventuell klage skal rettast til Miljødirektoratet, men sendast til Nasjonalparkstyret for Reinheimen.

Heimelsgrunnlag

Delegering

I medhald av vedtekter for Reinheimen nasjonalparkstyre punkt 6.2, jf. naturmangfaldlova § 62 andre ledd tredje punktum, har nasjonalparkstyret for Reinheimen i styremøte 14.03.2016, sak 5/16, gjort vedtak om å delegere handsaming av einskilde saker til nasjonalparkforvaltaren, slik som i denne saka. Vedtaket gjev nasjonalparkforvaltarane i Reinheimen myndigheit til å treffe vedtak i saker av kurant karakter.

Med saker av kurant karakter meiner ein følgjande:

- Saker etter dei spesifiserte dispensasjonsføresegnene i verneforskriftene om ferdsel og motorferdsel.
- Saker etter andre spesifiserte dispensasjonsføresegner i verneforskriftene og etter naturmangfaldlova § 48 der:
 - a) Det dreier seg om fornying av dispensasjon gjeve av styret eller arbeidsutvalet, og føresetnadene er tilnærma uendra.
 - b) Det føreligg etablert forvaltningspraksis frå saker handsama av styret/AU i tilsvarande sak.
 - c) Forvaltingsplanen gjev eintydige føringar for utfallet.

Saksopplysningar

Dokument i saka

- Søknad frå Skjåk Almenning på epost, 28.10.2020.
- Vedlegg på epost: Søknadsskjema og utfyllande søknad.
- Dispensasjon gitt i 2016, sak 2016/837.

Søknaden

Skjåk Almenning søker om fleirårig løyve til å nytte snøskuter for transport og tilsyn av almenningshyttene og utsetting av fisk. Det blir søkt om 2 turar årleg til kvar av dei 5 hyttene, i tillegg til 2 turar årleg for utkøyring av settefisk. Søknaden er likelydande som inneverande vedtak med saksnr. 2016/837.

Skjåk Almenning har i alt 5 utleigehytter i Ottadalen LVO og Reinheimen Nasjonalpark. Hyttene blir utleigd via www.inatur.no, og er soleis tilgjengelege for allmenta. Under villreinjakta står dei fleste ope. Hyttene vert også brukt av jakt- og naturoppsyn, beitebrukarar og i samband med SNO sine pålagte oppgåver i høve registrering av store rovdyr m.m. Bruken av buene varierer, men dei ser ei auke frå år til år. Det er ein klar trend at fleire av hyttene blir brukt meir vinterstid og i samband med vårskiturar, noko som gjer at behovet for utkøyring av ved, utstyr og generelt vedlikehald aukar endå meir.

Buer i Skjåk Almenning:

Storhøbu (i Reinheimen NP)

Sveinbu (i Ottadalen LVO)

Skarvedalsbu (i Reinheimen NP)

Storvassbu (i Reinheimen NP)

Tverråhytta (i Reinheimen NP)

Buene treng vedlikehald med jamne mellomrom. Beising vert utført i ein syklus på rundt 6 år, dvs. at ein tek for seg eit par buer i året (saman med buer i Breheimen). I tillegg kjem anna vedlikehald, bl.a. i samband med skadar av ulike slag og generell slitasje. Med nokre års mellomrom melder det seg også behov for større utbetningsarbeid, m.a. knytt til vindauge og tak. Alle buene må og forsynast med ved, gass og manglande utstyr kvart år. Dei siste åra har Skjåk Almenning nytta snøskuter til utkøyring av settefisk til vatn inne i fjellet. Utsetjinga skjer da ved at det blir bora hol i isen. Metoden blir også brukt mange andre stader. Metoden er rimeleg, og framfor alt er overlevinga mykje betre enn for settefisk som blir boren til fjells i ryggsekk på seinsommaren. All settefisk kjem frå settefiskanlegget i Randsverk. Auren er av Lemonsjøstamma.

Naturopsyn i Skjåk Almenning tek seg av enkelt vedlikehaldsarbeid, beising, og frakt av ved, gass og utstyr til buene. Alt dette arbeidet utførast mest rasjonelt og billigast om våren.

Arbeidet skal vera godt planlagt og organisert, og køyringa blir avgrensa til eit absolutt minimum. So langt som råd vil ein prøve å kombinere fleire gjeremål, som er nemnde ovafor, på same turen. Ein er innstilt på å rette seg etter vilkår som forvaltninga må setje dersom løyve vert gjeve.

I søknaden står det at det er ein fordel at Skjåk Almenning kan gjennomføre snøskutertransporten med eigne tilsette. Dette gjer arbeidet med tilsyn/vedlikehald på hytter og utsetting av fisk meir rasjonelt og effektivt.

Aktuell transport med snøskuter til hytter:

Aktuell transport med snøskuter til hytter:

- Til Storhøbu med ved, gass og mindre utstyr. Prøvar så langt som mogleg å gjere det i samråd med settefisk på Leirungsvatnet, 1 tur med 2 snøskuterar.

Rute: Lykrelia-Vikhø-Aursjoen-Dammen-Storhøbue.

- Til Storvassbu med ved og utstyr.

Rute: Torbakken, innover langs Føysa og inn gjennom Dør til Storvatnet. Mest heile vil gå i delar av Reinheimen NP. Alternativ rute Billingen-Tordalen – Torsvatnet-Storvatnet.

- Til Skarvedalshytta med ved og utstyr.

Rute: Torbakken, innover langs Føysa og vidare innover Skarvedalen til hytta. Alternativ rute Billingen - Tordalen – Dør – Skarvedalen.

- Til Tverråhytta med ved og utstyr.

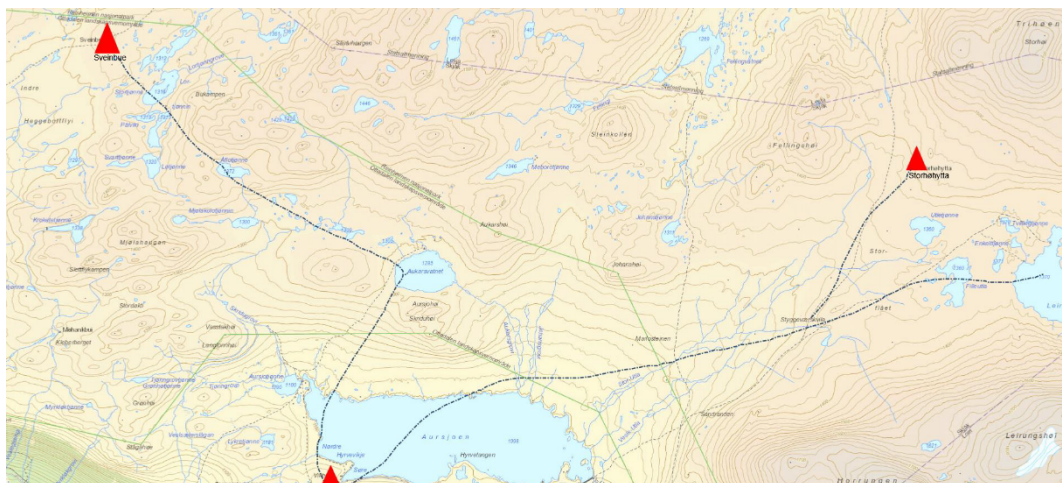
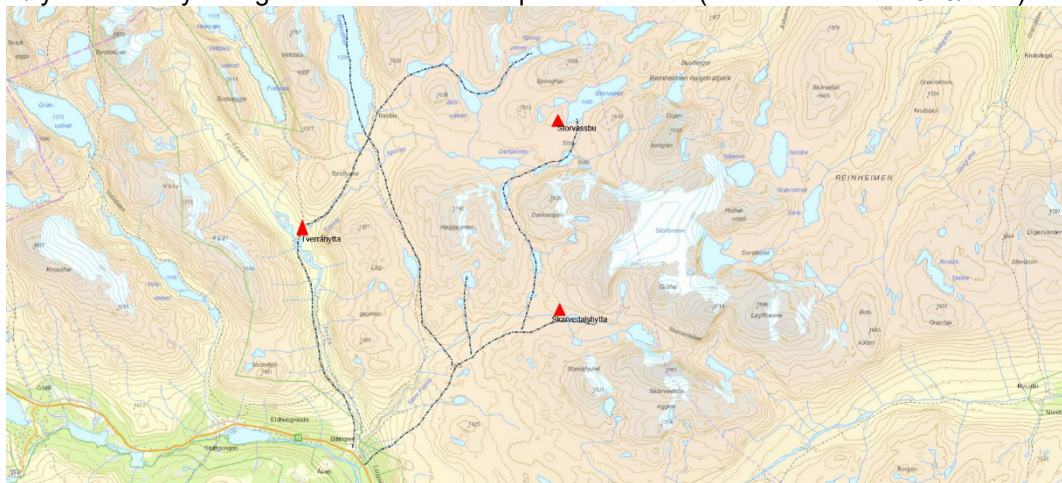
Rute: Frå Billingen – Tordalen – Torsvatnet.

- Til Sveinbu med ved, garnkasse og utstyr.

Rute: Lykrelia-Vikhø-Sveinbu. Ein vil køyre gjennom delar av Ottadalen LVO.

Køyreruter til hytter og fiskevatn er skissert på karta under (kart tatt frå sak: 2016/111) :

Søknaden er vurdert i samsvar med:

Forskrift for Reinheimen NP, 24.11.2006

Forskrift for Ottadalen LVO, 24.11.2006

Forvaltningsplan for Reinheimen, 2010

Naturmangfaldlova, 19.06.2009

Verneforskrift – formål

Formålet med Reinheimen nasjonalpark er å ta vare på eit stort, samanhengande og villmarksprega fjellområde, eit høgfjellsøkosystem med eigenarta og variert biologisk mangfald. Området er eit sentralt leveområde til villreinstammen i Ottadalen nord. Det er også eit viktig referanseområde for forskning med ein aust-vest gradient, særprega geologiske førekomstar, vassdragsnatur og ikkje minst kulturminne. Tilgang til naturopplevingar og friluftsliv skal skje gjennom tradisjonell ferdsel med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Formålet med Ottadalen landskapsvernområde er å:

- ta vare på eit eigenarta naturlandskap som del av eit samanhengande høgfjellsområde.
- ta vare på det biologiske mangfaldet i området, med særleg vekt på villreinstammen i Ottadalen nord.
- ta vare på kulturminne mellom anna knytt til vatningsanlegg»

Ålmenta skal ha tilgang til naturoppleving gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av tilrettelegging.

All motorisert ferdsel i verneområdet er forbode, jf. verneforskrift § 3, pkt. 5.1.

Forvaltningsmyndet kan etter §3, pkt 6.3 i Reinheimen NP gje løyve til:

b) *bruk av beltegående køyretøy på snødekt mark langs etablerte trasear eller lufttransport for nødvendig transport av ved, materialar eller varer til buer og hytter, utkøyring av båt.*

Forvaltningsstyresmakta kan jf. verneforskrift § 3, pkt. 5.3 i Ottadalen Ivo gje løyve til:

b) *Nødvendig transport av ved, materialar eller varer til buer og hytter, utkøyring av båt og nødvendig motorferdsel i samband med snømålingar o.l. på snødekt mark langs etablerte trasear eller ved lufttransport.*

Forvaltningsplan

Motorferdsel er i utgangspunktet forbode og særleg konfliktfylt fordi nasjonalparkane og landskapsvernområda skal være skjerma for unødig støy og uro. Transportar skal ha eit klårt nytteføremål.

For kjende, faste transportformål kan det gjevast fleirårige løyve for inntil 5 år med avgrensing i tal på turar.

Talet på turar skal normalt avgrensast, t.d. slik:

- o på vinterføre 1 – 5 turar
- o på barmark 1 – 3 turar
- o i lufta 1 – 3 turar.

Naturmangfaldlova

I tillegg til behandling etter verneforskrift og eventuelle retningslinjer i forvaltningsplan må søknaden også vurderast etter naturmangfaldlova, herunder dei miljørettslege prinsipp i §§ 8-12 (kunnskapsgrunnlag, føre-var prinsippet, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder), jf. § 7.

Motorferdsel på land og vatn og landing med luftfartøy er forbode i Reinheimen np og i Ottadalen Ivo. I verneforskriftane for Reinheimen np, § 3, pkt 6.3, b), og Ottadalen Ivo, § 3, pkt. 5.3, b), kan forvaltningsstyresmakta gje løyve til bruk av snøskuter i etablerte trasear for nødvendig transport av ved, materialar eller varer til buer og hytter. Forvaltaren har mynde til å gjere vedtak i alle saker spesifisert i dispensasjonsreglane, jf. delgasjonssak 22/14, 18.06.14.

Søknad om snøskutertransport for utsetting av fisk er ikkje spesifisert som unntak forvaltningsstyresmakta kan gje løyve til, og må behandlast som dispensasjon frå vernevedtak, jf. § 48 i naturmangfaldlova: «*Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et*

vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.»

Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter, utgjeve av Miljødirektoratet i 2014, har retningslinjer som er relevante for vurderinga om det kan gjevast dispensasjon (s. 11). «Ved søknad om dispensasjon må det først vurderes om vilkårene er oppfylt. Vilkårene er kumulative, det vil si at begge vilkårene må være oppfylt. Det at vilkårene er oppfylt gir ikke krav på dispensasjon. Bestemmelsen er en kan-bestemmelse, som innebærer at det skal foretas en konkret vurdering av om det skal gis en dispensasjon dersom vilkårene er oppfylt. I avveiningen av om dispensasjon skal gis må det foretas en skjønnsmessig vurdering. Blant annet vil omfanget, miljøvirkningen og nødvendigheten av de tiltak som det søkes dispensasjon for, ha betydning. Også de hensyn som positivt taler for det omsøkte tiltak, og om det vil stride mot verneverdiene om tilsvarende dispensasjonssøknader blir innvilget i fremtiden, inngår i vurderingen. Dispensasjon etter § 48 første alternativ, omfatter tiltak som er forenlig med verneformål og verneverdier i det aktuelle området. Dette vil i noen grad avhenge av verneform. Generelt vil det ikke være adgang til å dispensere for tiltak og bruk som forutsetter større tekniske inngrep, for eksempel kraftutbygging eller oppføring av private fritidshytter. Dispensasjonsbestemmelsen er i utgangspunktet ment for uforutsette tilfeller eller spesielle/særlige tilfeller som ikke ble vurdert ved opprettelsen av verneområdet, i første rekke bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser. § 48 første alternativ dekker tilfeller hvor verneformålet og verneverdiene tåler enkeltstående avvik fra vernebestemmelsene.»

Vurdering

Verneverdiane i Reinheimen og tilgrensande landskapsvernområde er i stor grad knytt til naturverdiar. Motorferdsel kan virke negativt på fauna i ein sårbar fase som kalving/hekking. Rovfugl og villrein er særleg utsett. I tillegg er støy frå motorisert ferdsel forstyrrande på friluftslivet. I Forvaltningsplan for Reinheimen er forholdet til å gi dispensasjon ikkje diskutert spesielt, men det blir understreka at motorferdsel kan vera særleg konfliktfylt fordi nasjonalparken og landskapsvernområda skal vera skjerma for unødig støy og uro, og at motorferdsel skal ha eit klårt nytteføremål. I verneområda er det difor ei målsetting om å halde motorisert ferdsel på eit minimum.

Søklar har eit nødvendig og akseptert behov for transport som det kan gjevast dispensasjon til. Sidan køringa kvart år gjeld kjende og faste transportmål er det fornuftig å gje fleirårig løyve på inntil fem år, for å sikre fleksibilitet og å unngå unødig behandling av søknader. Det er etablert gode rutinar for gjennomføring av transporten, og motorferdsla har avgrensa omfang. I verneområda skal det helst nyttast leigekøyrar med kommunalt løyve i medhald av forskrift om bruk av motoriserte køyrety i utmark og på islagde vassdrag, § 5 a), men for dette formålet er det mest tenleg å bruke eige personell med nødvendig kunnskap og erfaring.

Det har gjennom tidlegare praktisering av verneforskrifta både vore gjeve løyve til t.d beitelag, utmarksnæring og NVE om å få køyre med snøscooter sjølv. I forvaltningsplan for Reinheimen (2010) står det både at det «skal» brukast leigekøyrar, men og at det «i regelen skal» brukast leigekøyrar. I praksis har det likevel vore ulik praksis når det gjeld vilkår med krav om bruk av leigekøyrar i verneområdet. Avvik frå kravet om å bruke leigekøyrar skal

vera snever, men det er ein opning for det. For dei som driv næring i fjellet kan det vera meir praktisk og fornuftig at enkelte transportoppdrag blir utført av tiltakshavarar sjølve. Utkøyring av salt i beitebruksnæringa er eit døme på det, jf. prinsippvedtak 02.03.15, sak 4/15 i Nasjonalparkstyre for Reinheimen.

Det er viktig å gjennomføre snøscootertransporten på ein mest mogeleg rasjonell måte. Det vil lette planlegginga av transportoppdraga, slik at ein kan køyre færrest mogelege turar og kombinere varetransport med vedlikehaldsarbeid og utsetting av fisk.

Nasjonalparkforvaltaren meiner derfor at det er føremålstenleg å vidareføre ein praksis om at Skjåk Almenning kan få bruke eiga naturoppsyn på køyreoppdrag til sine buer i verneområda. Skjåk Almenning si verksemd i fjellet er ei stadbunden næring, og har lang tradisjon med god etablert praksis.

Vurdering etter naturmangfaldlova §§ 8-12: Aktuelle køyreruter går delvis i vinterbeite for villrein, spesielt ruta til Sveinbu og Storhøbu. Av omsyn til dyrelivet, særleg villreinkalvinga, skal det ikkje køyrast i området etter 20. april. Snøskuterførar må ta kontakt med SNO før køyringa for å skaffe seg informasjon om villrein i forhold til planlagde køyrerute. På vinteren kan det vera villrein i området nord for Leirungsvatnet mot Kjølén-Trihø og Finndalsfjella. Køyreruta frå Aursjoen er ei vanleg køyrerute for leigekøyring, og avsett i forvaltningsplan fordi traseen er kurrant. Dersom det skulle vise seg å vera rein i køyretraseen, må det takast nødvendige omsyn, eller transporten må vente til reinen har trekt seg unna.

«*Kunnskapsgrunnlaget*» § 8, vurderast til å vera tilstrekkeleg. Det er ikkje nødvendig å ta i bruk § 9 «*føre-var-prinsippet*».

Etter § 10 «*Økosystemtilnærming og samlet belastning*» skal eit vedtak vurderast i høve til samla påverknad/forstyrring, om eit løyve kan skape presedens, og såleis kan bidra til ei gradvis forringing av området og utholing av verneforskrifta. Nyttekøyringa er knytt til næringsverksemd for Skjåk Almenning, og vil ikkje skape presedens for andre. Tiltaka det er søkt om har eit avgrensa omfang, men transportoppdraga bør kunne samordnast for å avgrense motorisert ferdsel i området til eit minimum. I søknaden er det lagt opp til å koordinere fleire av køyreoppdraga slik at den motoriserte transporten kan haldast på eit minimum. Vilkår kan avbøte på eventuelle ulemper med snøskuterkøyringa. Ved å følgje retningslinene i forvaltningsplan for motorferdsel, unngå køyring dersom det er villrein i den aktuelle køyretraseen, og koordinere køyreoppdraga for å minimalisere til færrest mogelege turar, vil ikkje transporten gje varig skade som truer verneformålet, dyrelivet, eller forstyrre friluftslivet. Belastninga for verneverdiane synes å være minimale.

§ 11 om at «*kostnadene ved miljøforringing skal bæres av tiltakshaver*» er ikkje vurdert som relevant.

§ 12 Miljøforsvarlege teknikkar og driftsmetode: Tilsyn/varetransport og utkøyring av settefisk vil ikkje kunne gjennomførast på ein effektiv måte utan bruk av motoriserte hjelpemiddel. Bruk av snøskuter er føremålstenleg metode for å løyse transportbehovet. Belastninga er forbigåande og gir ikkje varige skader på naturen. Av omsyn til villreinen må det visast særleg omsyn. Om ein møter på rein i planlagt køyrerute skal ein vente til dyra har trekt unna, eller til ein kan køyre rundt dyra i en avstand på minimum 500 m på le side.

Ut i frå ei samla vurdering vil snøskutertransporten oppfylle vilkår for å gje løyve for varetransport, tilsyn, vedlikehald på hyttene til Skjåk Almenning, og dispensasjon til utkøyring av settefisk til fiskevatn oppgjeve i søknaden. Tiltaka strider ikkje mot verneføremålet, og vil ikkje påverke verneverdiane nemneverdig.

Med helsing

Mari Melbø Rødstøl
nasjonalparkforvaltar

Etter våre rutinar er dette brevet godkjent og sendt utan underskrift

Kopi til:

Statens Naturoppsyn v/Per Olav Haugen

Statens naturoppsyn v/Thomas Rødstøl

Statsforvalteren i Innlandet

Kristine Sørli

Skjåk kommune

Lom kommune

Postboks 987 2604 LILLEHAMMER

Moavegen 30 2690 SKJÅK

Midtgard 2686 LOM